

glagole veršivne (djanske), ampak tudi doveršivne rabiti; spoznal bo tudi, da prepoveduje Slovenec včasih bolje z glagolom veršivnim kot z doveršivnim; p.: „ne kradi, ne ubijaj“ (nam.: ne ubij nobenkrat).

S tem pa nočem nikomur velevati, da mora govor svoj kar na vrat na nos spremeniti, ravno zato ne, ker vem, da ima vsaka navada železno srajco. Počasi se pa tudi daleč pride. Naj me toraj nihče za prenapetega ne šteje. Z veseljem ugledujem, da prve besede moje niso bile bob v steno. — Bistra mladina slovenska, v tebe upam!

Slovanski popotnik.

* „Šolski prijatelj“ se bode z novim letom nekoliko premenil. Razun šolskih reči in zadev družtvinih sv. Mohora bo donášal tudi lepoznavske reči mnozega zapopadka; izhajal bo pa vsaki mesec le enkrat na 2, ako se pa oglasi več naročnikov, na 3 póláh. Za družbinike sv. Mohora bo veljal zanaprej 1 fl. sr. — za druge (nedružtvinike) pa 2 fl. 12 kr. na leto.

* Ravnateljstvo gospodarskega društva horv. slav., v kterega področje za sadaj tudi narodni muzej spada, izvolilo je začasno do velikega zborá na mesto umerlega gosp. Rakovca gosp. dr. Praunsperger-a za tajnika društva, ki bo tudi „gosp. novine“ vredoval, za tem pa njega in gosp. majora Mh. Sabljava za čuvarja nar. muzeja. Spet v dobrih rokah je vse. (Nev.)

* Starášina vsih katoliških duhovnov v našem cesarstvu in morebiti v vsi Evropi je tačas veliki škof armenski rimskokatol. cerkve v Levovu (Lemberg) g. Sam. Štefanovič, ki, sedaj 104 let star, še zmiraj mašuje.

* „Serbski Dnevnik“, ki izhaja v Novem Sadu, smé zopet v Serbijo. kjer je bil poslednji čas prepovedan.

* Živa, časopis prirodničky (natora, časnik natoroznansk), kteremu sta vrednika prof. dr. Jan. Purkyně in Jan. Krejči, in ki izhaja v Pragi že drugo leto, radostno naznanja nastop 3. tečaja, ker se nadja, da domorodci bojo, kakor dozday, verlo podpírali ta natoroznanski časopis, kterega se je izperva natiskovalo 1200, sedaj pa že 2000. — Lepo znamenje napredvajoče omike je, kjer se na vse strani koristno natoroznanstvo širi med narodom.

* Zvezek 3. „Časopisa muzea českeho“ je ne davnej prišel na svetlo.

* „Za božjo voljo! kako je to, da nemore človek za drage dnarje lojenih sveč v Zagrebu dobiti!“ — je neka gospa uprašala svečarja. „Ne čudite se temu gospa! ali ne veste, da so Francozi in Turki ves loj za razsvetljenje na slavo pada Sevastopolja pokupili“ (Nev.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Celovca. Govori se, da se bo pokorivna delavnišnica (Zwangsarbeitshaus) tudi tukaj napravila, ker je pred 2 letoma umerli mestnján Ferd. Kaufmann celo svoje premoženje v ta namen oporočil.

Iz Štajerskega naznanja časnik kmet. družbe, da, kakor letos, se bo tudi prihodnje leto na god presv. cesarja, 18. augusta, 100 daríl naj pridnišim poslom podelilo; vsako tako darilo znaša 20 fl. Kdor misli, da je vreden tacega darila, naj s prošnjim písmom, ki mora podpisano biti od gospodarja poslovega, ondašnjega fajmoštra in župana, se oberne poslednji čas do konca prihodnjega mesca na predstojnika kmetijske podružnice tiste okolice, v kteri za posla služi.

Iz Lutomera 8. dec. H. Spet približava se konec leta; zato naj mi bode pripuščeno ozreti se po njem: kakovo je bilo.

Od sprotaletja (pomladi) že je bilo v naši okolici za poljodelstvo in za naše vinograde osobito prikladno vreme. Čversto in lahko zamogli smo doganjati svoje zemljiščne opravila in le po redkem nas je kako neprilčno vreme mudilo. Perva kop v vinogradih bila je zarad perhke zemlje po zbilni zimilehka, in z manjšimi kakor navadnimi stroški opravljena. Bili smo zato veseli, da letos nam bode vinska terta dolgoletne rane izlečila (zachelila). Pa potegnil je drug veter: Že ob tertni rezi omuzavale so se očesa z rozg, ter se namerjavala je slaba tergatev. Čversto pognalo je letos rožje, posebno v bolj obdelanih toriščih; pokazalo še se nekaj grozdja, al popoprej mokrih in merzlih poletjih in jesenih slabe in omamljene terte so že pokazano grozdíče jele skrivati. Pripomogla je še k temu na zahodni strani naše okolice toča — s pridružitvom smoda in pikca *). Tergatev bila je letos ranaja ko navadno, pa tudi pičila. Kjer se je druge leta po polovnjakih štelo, še letos na pinte ni bilo kaj računati. Cena letošnjega vina lutomerske okolice bila je spervega po 110—125 fl. štertinjak (to je 400 pintov ali bokalov); po okusu sladko, boljše ko lani, močno, pa v toplem vremenu natergano postalo je že nekoliko rezno. Znamenit je letos njega prijetni cvet (duh ali aroma).

Odkar je ogerska mejna zabrana odстранjena, nas Madžari marljivo s svojim vinom previdjajo. — Sadje nas je letos celo zapustilo; silne gosence so nam cvetje z listjem požerle, in veliko čuda, da še je drevje živo ostalo. — V žetvi so režení klasi le slabo donášali, na več krajih komaj da so dobili nečisto seme. Pšenica in ječmen bila sta po srednem, oves lep, prosa zdatne, fižol in vse sočivje še po volji, posebno lepo pa so se skazale tikve (buče) in pa koruza; krompir je bil lepši in zdravši, zelje in repa pa slaba, da si moramo od drugih krajev — Ptuja — dovažati. Ajdo — veliki kos živéža našega ljudstva — nam je preobilen mraz (slana) bil podrezal, da že sadaj drevenka (40 p.) po 3—4 fl. srebra velja. Svinska zabel kaže sploh dražejša postajati, ker ni ga zernja, ne želoda, ne sadja; vendar se dosihmal sloke svinje še po pravi ceni dobivajo. — Drugi-krat kaj več.

Iz Dobrove poleg Ljubljane. A. P. — Tudi iz naše tihe dolinice naj kaj v „Novice“ povemo. — Letina je bila pri nas, kakor drugod, zavoljo prehude slane le srednja; vendar pa se je nam sočivje še precej dobro obneslo, — posebno pa korenje in repa. Tudi „veliko korenje“ smo pri nas poskusili. Vsejali smo ga z domačim korenjem vred na ravno tisto njivo, tedaj enako pognojeno in obdelano; le toliko smo mu poboljšali, da smo samega, — domačega pa med drugo žito sejali. „Veliko korenje“ je zrastle daljše od domačega, vendar debelše in boljše ni nič bilo, in tedaj domačega korenja še dozday ni prekosilo. — Slišal sem tudi unidan nektere naših kmetovavcov se od ajde pomenkovati, kteri so uganjevali: kako bi kaj bilo, če bi zanaprej ajdo dvakrat sejali, spomladi in na jesen? — Djal sem, da bi bilo tudi to nevarno, in da bi se težko splačalo ali pa celó v škodo šlo, — toda odgovorili so mi, da se jim ajdov kruh in ajdovi politi žganci še nekako naj bolje priležejo **) itd. Tudi tur-

*) Rozgna bolezen, kolikor se je je pri nas pokazalo, se je le malo kde, morda na kakih brajdah, nahajala. Pis.

**) Res je, — pa če bi le tako negotovi ne bili! Slana se že več let bolj pogostoma primirja, kakor nekday. Dozdeva se nam, da je podnebje ene leta vse drugačno, kakor je včasih bilo. Kakošne zime, koliko snega smo kadaj imeli in kako dolgo — zdaj so nekako vse drugačne letine. Ali ni res? Od tod menda tudi mnoge bolezni krompirja, terte in drugih sadežev. V tacih okoljšinah ne smemo preterdovratni biti in se nekoliko ravnati po času, kteremu zapovedovati ne moremo, kakošen naj bode! Vred.

šice so se pri nas že sem in tje zlo poprijeli; edini zadržek pa je le še, da je prav obdelovati niso še privajeni. — Sadja letos tudi pri nas ni bilo. Kadar pa je za-nj dobra letina, ga imamo veliko, posebno od kar se naši pridni sadjorejci ž njim tako verlo obnašajo. Pretečeni mesec, ko sem bero pobiral, sem v več krajih prav lepe verte in zalo sadje vidil. Posebno všeč mi je bilo pri našem vnetem sadjorejcu Francetu Bizjaku na Dražovniku, kjer ima vse polje okoli hiše z lepimi mladimi drevesci prepreženo. Pravil mi je, da ima okoli 3000 lepih drevesic raznih plemen. V njegovi hiši sem vidil naše „Novice“, „Danico“ in na polici veliko drugih koristnih slovenskih bukev, ktere sam in svojim sosedom pridno prebira. Tako je prav! — V zadnji podružnici v Brezji sem v več hišah vidil stopo, v kateri iz prosa kašo pahajo. Pravili so mi, da si tukaj skorej vsaki kmetovavec pozimi toliko kaše napahà, da je ima celo leto zadosti, in nekteri še kupčujejo ž njo. — Ta naprava se mi je kaj pripravna zdela. Res bi bilo dobro, da bi si človek vsak v svoji hiši svoj mlin napravil in vse le doma mlel, ker nekteri mlinarji o sedanjih dragih časih nimajo ne mere ne vage. Ali znabiti mlinarji niso pod nobeno postavo? Zeleti bi bilo, da bi se jim oestro zapovedalo, kaj je pravo. Vsak delavec je svojega plačila vreden, in tudi mlinar svojega, — toda tacega vendar ne, kakor ga nekteri mlinarji dandanašnji imajo! „Novice“ so o tem že večkrat tožile — pa je še vse pri starem!

Iz Ljubljane. V petek (15. dec.) bode 50 let, kar so presvitli ljublj. škof in knez Anton Alojzi péli prvo sv. mašo. V spomintega dneva, ki ga bo tudi Ljubljana radostno praznovala, bojo obhajali presv. škof sv. mašo na tihem v kapeli škofijski, v nedeljo potem pa jo bojo péli očitno v stolni cerkvi. — V nedeljo popoldne so pokopali žl. gosp. dr. Maksimiliana Wurzbacha, ki je po dolgi bolezni v 74. letu svoje starosti umerl. Bil je rajni staršina ljublj. advokatov in eden naj spoštovaniših mestnjakov. — Londonsko društvo za podbudo umetnijstva in obertnijstva vesoljnih narodov je vodju ljublj. c. k. nadcolnije gosp. dr. Henriku Costa-tu častni naslov mesto-predsednika podelilo.

Novičar iz mnogih krajev.

Vojaški konji, ki jih avstrijska armada še potrebuje, se nakupujejo zdaj tudi v Gradcu, pa se bojo nakupovali tudi po družih krajih Štajarskega, kar se bo pozneje na znanje dalo. — Ker je po pismih iz Oršove voda zdaj popolnoma pripravna za vožnjo, bo nek še letos 500.000 vaganov žita, ki v Oršovi leži, v Pešt se pripeljalo. — Tudi kožuhovina se bo podražila; ne le na Ogorskem se je nakupuje veliko za angleško in francosko armado v Krimu, ampak tudi v Bernu na Marskem. — Pogodba, od ktere smo že govorili, da bo naša vlada cesarske železnice Francozom v najém dala, se bo nek 12. dan t. m. podpisala v Parizu. — Goveja kuga se je razširila po vsi Moldavi. — Ukaz rusovskega cara prepoveduje, da iz Odese ne smé klavna živina, ne sirovo in ne nasoljeno meso; izvožnja loja pa ni zapopadena v ti prepovedi. — Na bojišču v Krimu se do 3. t. m. ni nič posebnega zgodilo. Zavezna armada je dokončala pred Sevastopoljem vse za naskok potrebne dela; zraven svojih vojakov pričakuje tudi 36.000 Turkov pod poveljstvom Omera-paša, ki, kakor smo že povedali, zdaj ne bo šel proti Prutu. Ko bo vsa nova pomoč skupej, bojo zavezniki začeli vojsko, če jih ne bo Menšikov pre-

stregel z rusovsko armado, ker pisma iz Krima naznajo, da je že Menšikov tudi spet močan in se pripravlja na nov napad. Rusi so za brambo sevastopoljske luke spet potopili eno linejno barko. Angleži in Francozi bojo v Krimu (od morja pri Balaklavi do svojega tabora) napravili železnico, po kateri bojo topove in vse drugo, kar se jim po morji pripelje, v 7 minutah na mestu imeli. — Angleški vojvoda Cambridge je ob pamet prišel po mnogih mukah, ki jih je prestal v Krimu. Princ Napoleon je zdrav, pa želí na Francosko nazaj, ker nek armada ž njim ni zadovoljna. — Celi svet ugibuje zdaj zvezo avstrijske armade s francosko-angleško, in ker še nič prav gotovega ne vé, ji vsak kaj družega podtikuje; francoski, za vojsko vneti stranki ni nič po volji; cesar Napoleon pa ima še vse zaupanje do avstrijske vlade. — Rusovski minister Nesselrode je pisal rusovskemu poročniku v Berlinu 6. dan nov., da je car Nikolaj pripravljen, na podlagi znanih 4 terjatev se pogojevati za mirno spravo; vendar je pri ti obljubi toliko prideržkov, da bo težko kaj, če na poslednjo trojno zvezo ne pride iz Petrograda zaveznikom ugodniši odgovor. — Nova prememba turških ministrov nima druge važnosti, kakor to, da kaže spet večjo veljavo angleške vlade pri sultanu, zakaj novi vezír Rešid-paša in pa novi minister unanjih oprav Ali-paša sta iskrena prijatla angleške politike. — Večina deržavnega zbora v Madridu je dala novemu ministerstvu svojo zadovoljnost na znanje; to je znamenje, da bo španjska dežela se pomirila v pošteni ustavni vladi. — Drugo posvetovanje rimskega zbora, kakor se v časopisih bere, zadeva nek novo osnovo novicijatov tako imenovanih ostrejših miniških redov; dosedanji enoletni novicijat se ima nek podaljšati na 3 ali 4 leta.

Pogovori vredništva.

Gospodu Križnogorskemu: Mnenje Vaše, ki ste ga nam razodeli zavolj hudobnih poškodovavcev posajenih dreves, je resnično dobro, al nikakor ni misliti, da bi se nasvetovano hotlo izpeljevati. To pa je tudi resnično, kar pravite, da se taki hudobneži le redkokterikrat zvéjo. Čudno je le to, da še taka derhal ima skrivavcev; saj ni misliti, da bi se to moglo vselej tako skrivaj delati, da bi hudobneža nihče ne vidil! Dokler pa ne bojo soseske same pazile na take potepuhe in jih ovadovale, kakor je njih dolžnost v občinski prid, jih tudi postava pokoriti ne more. — Gosp. J. K. v Cl.: V laškem časniku nasvetovano ravnanje: sadne vejice vtikati v krompir itd. je bilo v „Novicah“ že razglašeno, pa po skušnjah ne poterjeno.

Milodari.

Za pogorelce Podhoščane:

Od nekega mojstra in mestnjana ljublj. 1 fl.

Za pogorelce na Bločicah:

Od nekega mojstra in mestnjana ljublj. 1 fl.

Stan kursa na Dunaji 11. decembra 1854.

Obligacije	5 %	84 ¹ / ₈	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	85 ¹ / ₂ fl.
deržavnega	4 ¹ / ₂ %	72 ⁵ / ₈	fl.	Windišgrac. „ „ 20 „	28 ³ / ₄ „
dolga	4 %	64	fl.	Waldstein. „ „ 20 „	29 ³ / ₄ „
	3 %	50	fl.	Keglevičeve „ „ 10 „	11 ³ / ₈ „
	2 ¹ / ₂ %	41	fl.	Cesarski cekini.	5 fl. 51
Oblig. 5 % od leta 1851 B	94		fl.	Napoleondor (20 frankov)	9 fl. 44
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %	75		fl.	Suverendor	17 fl. 10
Zajem od leta 1834 . . .	231		fl.	Ruski imperial	10 fl. 2
„ „ 1839 . . .	129		fl.	Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 20
„ z loterijo od leta 1854			fl.	Angleški suverendor .	12 fl. 4
		98 ¹ / ₄	fl.		
„ národní od leta 1854			fl.	Nadavk (agio) srebra:	
		87 ⁵ / ₈	fl.	na 100 fl.	24 ³ / ₄ fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 6. dcembra 1854: 9. 37. 80. 39. 28.

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 20. decembra.